

REMISSVAR

Datum: 2018-08-31
Vår referens:
Maria B Olofsson

Er beteckning:
Ku2018/077/KO

Till:
Kulturdepartementet

Angående betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?*

Riksförbundet Sveriges Museer tar tillvara och driver den svenska museisektorns gemensamma intressen. Vi företräder cirka 230 medlemsinstitutioner som verkar i alla län. Sveriges Museer har beretts möjlighet till yttrande över konstnärspolitiska utredningens betänkande SOU 2018:23: *Konstnär - oavsett villkor?*

Utredningen pekar i förslaget (9.2.1) på motiv och inriktning för konstnärspolitiken där grunden är att erkänna den betydelse konsten har för enskilda och för hela samhällets utveckling och vitalitet. Till exempel skall konstnärernas kunskaper och erfarenheter tas tillvara bättre vid förändring, utveckling och förnyelse i samhället. I utredningen öppnar man upp för en vidare förståelse av begreppet konstnär (9.2.2) och föreslår ett antal åtgärder (9.2.3) för att stärka konstnärernas professionella arbete, exempelvis en vidgad arbetsmarknad och reviderade ersättningsystem. I förslaget uttalas att de kulturinstitutioner med offentligt stöd som erbjuder publikmöten för konsten m.m. är en viktig del av konstnärernas arbetsmarknad och ska ses som en integrerad del av konstnärspolitiken. Denna integrering innefattar även stödet till dessa. Bland bedömningarna märks också behovet att förbättra förutsättningarna för konstnärer att verka i landets alla regioner (9.5.2) då konsten anses bidra till regional utveckling och att konstnärer bor och verkar på en plats bidrar till att fler perspektiv tillförs. Därför menar man att regionala och lokala marknader behöver stärkas genom att lokala arrangörer får bättre förutsättningar att betala skälig ersättning till konstnärer.

Sveriges Museer ser som helhet positivt på att omfattande utredningen kommit till stånd och välkomnar dess beskrivning av konstens och kulturens mångfacetterade betydelse för samhällsutvecklingen.

Vi har tre synpunkter gällande förslag som har eller kan ha direkt bäring på museisektorn:

1) Förslaget att förändra förordningen för Kultursamverkansmodellen avstyrks å det bestämdaste

Kultursamverkansmodellen (9.5.3) Utredningens förslag att ta bort de konst- och kulturformer som anges i 8§ förordningen (2010:2012) om fördelningen är illa underbyggt. Den nuvarande ordningen är ett sätt att säkerställa en mångfald av konstnärliga och kulturella uttryck i regionerna. Den underlättar dessutom en uppföljning. Det är tydligt i flera utredningar att statens satsningar inom

Kultursamverkansmodellen är förhållandevis små. Det nämns i utredningen att regionerna ökat sin kulturbudget med omkring 20 % sedan kultursamverkansmodellens införande och att statens har ökat med bara cirka 2 %. Dessutom visar det att det enbart är 20 % av statsbudgeten som riktar sig till kultur som når regionerna ute i landet. Att regionerna inte gjort större omprioriteringar kan ses i ljuset av den låga uppräknigen från staten. Den statliga organisationen behöver värna om kultursamverkansmodellen på riktigt och inte bara addera uppdrag utan att själva ta ansvar för de ekonomiska konsekvenserna.

2) **Det är positivt att anslaget för MU-avtalet ökas, dock är det ej i tillräcklig omfattning**

Om ersättningsnivåer i MU-avtal ska höjas i nivå med löneutveckling och konstnärernas omkostnader m.m. är 5 miljoner en bristande förstärkning. Museer som ska följa MU-avtal riskerar att välja att visa mindre konst då anslagen inte täcker kostnadsökningarna. Vi tror att det framförallt kommer påverka idag redan svaga konstregioner och att resultatet blir *färre* arenor för konstnärerna om inte anslagen utökas. De olika systemen med ersättningar till konstnärer innebär idag en tung administration, vilket försvårar för mindre aktörer att följa de olika avtalen. Förslagets konsekvenser behöver utredas mer. Därför avstyrks förslaget i väntan på en grundligare utredning. Vi ser också hur allt fler direktiv inom kultursamverkansmodellen förutsätter att institutionerna är anslutna till MU-avtalet vilket kommer att få till följd att anslaget för detta belastas ytterligare.

3) **Konstnärliga produktionshus för ungdomar, använd museerna som resurser.**

I utredningen föreslås Konstnärliga produktionshus för ungdomar (9.3.5) för att sänka trösklarna till konstnärligt arbete för ungdomar företrädesvis i områden med socioekonomiska utmaningar. Museerna arbetar redan idag med tydlig inriktning mot ungdomar. Vi vill lyfta fram museerna som resurser då de redan finns på plats och kan vara några av de offentliga platser och rum för möten som utredningen nämner. Museernas tillgång till konst och kunskap är given, liksom de goda kontakter som flera konstmuseer redan har med yrkesverksamma konstnärer med intresse för frågeställningarna

På kommunal nivå har vi exemplet Göteborgs konstmuseum (som tillsammans med andra museer i stadsförvaltningen) arbetat med att bygga upp relationer med barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden. Målsättningarna har varit att stärka pedagogernas kunskap om rådande ojämlikheter i staden och skapa underlag för hur museisektorn kan arbeta långsiktigt och utveckla gemensam metod för ökat genomslag.

Några exempel på regional nivå är Östergötlands museum med projektet *Jag här och nu* eller Jönköpings länsmuseum projekt *Normstorm*.

På central nivå kan nämnas exemplet Moderna museet som skapat idéutveckling och fördjupning bland ungdomar som kommer från områden med socioekonomiska utmaningar.

Beslut om svar har fattats i Sveriges Museers styrelse den 29 augusti.

Vi berett svaret med/eller inför yttrandet tagit del av svar från
Länsmuseernas samarbetsråd
Moderna museet
Göteborgs konstmuseum
Kungliga akademien för de fria konsterna
Riksantikvarieämbetet

RIKSFÖRBUNDET SVERIGES MUSEER

Maria Jansén
Ordförande

Mats Persson
Generalsekreterare